

חוק מוות מוחי-נשימתי –

דעת הגר"מ שטרנבוך (1)

פרופ' אברהם שטינברג

לאחר שהחוק התקבל בכנסת נתבקשתי על ידי בני ביתו של הגר"מ שטרנבוך שליט"א לבוא לביתו ולהסביר לו מה נקבע בחוק. הייתי אצלו בנוכחות מספר תלמידי חכמים, הסברתי את חלקו הראשון של החוק המקבל בעקרון את המוות המוחי-נשימתי אלא שדורש בדיקות מיוחדות ופיקוח והדרכה של הרופאים, וחלקו השני של החוק שמאפשר למי שאינו מקבל את המוות המוחי-נשימתי לדרוש המשך טיפול נשימתי בחולה.

הרב שטרנבוך אמר שלפי ההלכה הדבר הקובע אם אדם חי או מת הוא אם הוא נושם לבד או לא, והבדיקה לכך היא העברת נוצה ליד הנחיריים. אמרתי לו שאמנם גם החוק מגדיר את המוות בעיקר על סמך הפסקת נשימה מוחלטת ובלתי הפיכה, אלא שעל מנת להוכיח בימינו שהיעדר הנשימה הוא אמנם מוחלט ובלתי הפיך לא די בהערת נוצה ליד הנחיריים אלא צריך לוודא שמרכז הנשימה במוח מת, כך שלעולם לא תחזור נשימה עצמונית, ולכן החוק מחייב לקבוע לא רק שהאדם איננו נושם אלא גם שמוחו חדל לתפקד באופן מוחלט ובלתי הפיך.

על כך אמר לי שאם אנו מחמירים להוסיף בדיקות למות המוח תבוא עלינו ברכה. חלק מהנוכחים העירו לרב שטרנבוך שלא כך היא דעתו של הגר"ש אלישיב, ולשאלתו הסברתי שלדעת הגר"ש אלישיב כל עוד הלב פועם האדם מוגדר כחי, גם אם המוח והנשימה חדלו לתפקד באופן מוחלט ובלתי הפיך. על כך השיב הרש שטרנבוך שהוא איננו יודע מקור כלשהו לצורך בבדיקת תפקוד הלב, והעיקר להלכה מה שקובע את מות האדם הוא הפסקת נשימה.

עוד הוסיף הרב שטרנבוך שאמנם כך הוא סובר להלכה, אך למעשה אין הוא סומך על הרופאים ולכן איננו מתיר השתלות, אבל אם הדברים יתבצעו בהשגחת הבד"צ הוא מוכן אפילו לחתום על החוק.